

TARTU ÜLIKOOL

Baasfinantseerimise tulevik

Volli Kalm
Tartu Ülikooli rektor

8.12.2016

Millest räägin:

Ülikoolist

- Mis juhtub baasfinantseerimise (BF) summadega ülikoolis

Üldiselt

- Praegune olukord, mis muutub tulevikus ja mis on ebaselge
- Plaan ja mis selles puudu on
- Väited ja näited millest ma järeldan, et plaanis on midagi puudu
- Kokkuvõte

Teaduse baasfinantseerimine TÜ-s:

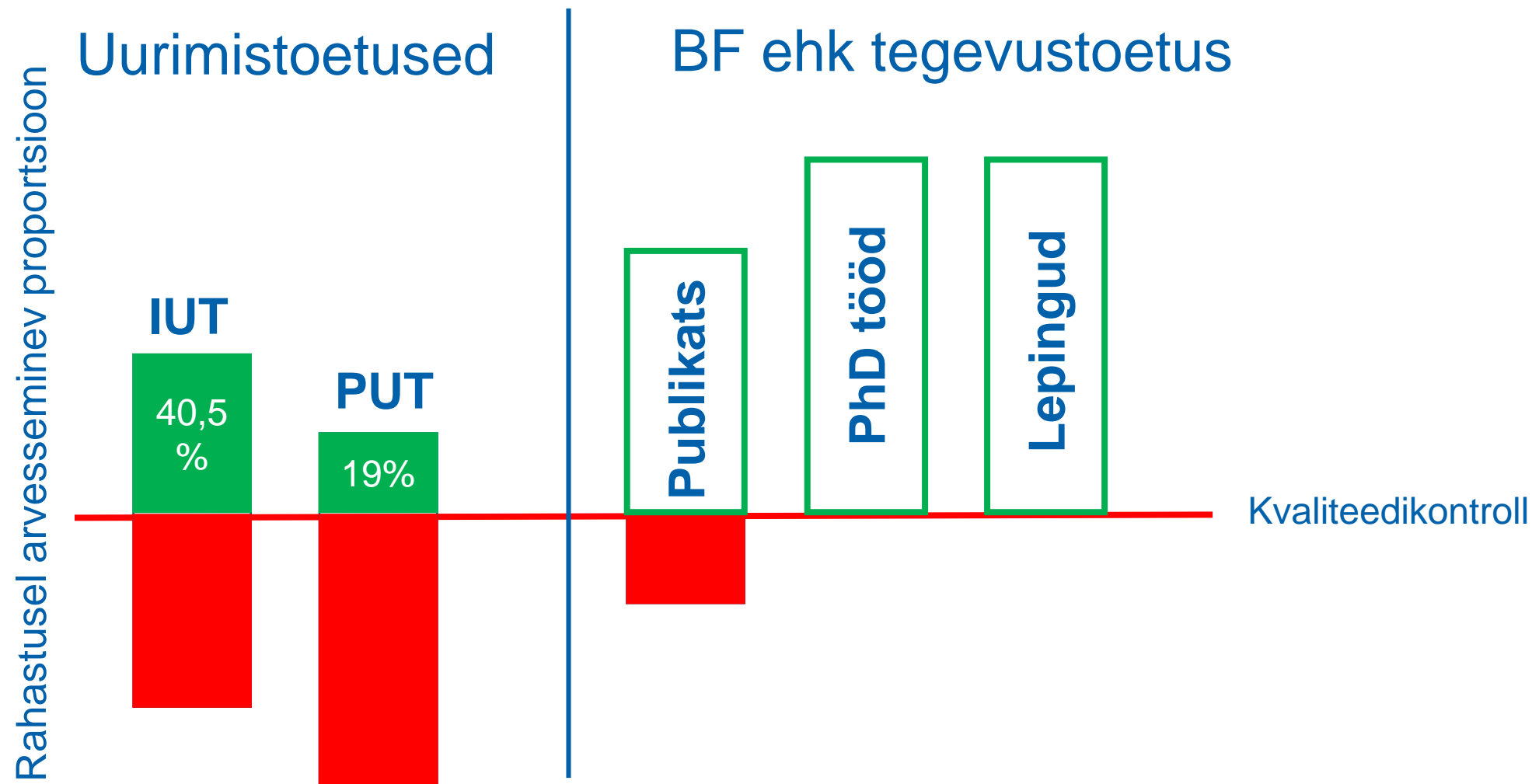
Kuhu/milleks	Otsustaja	% TÜ baasfinantseerimisest 2017
Aastaeelarves akadeemilistele üksustele (valdk.) vastavalt nende panusele TÜ baasfinantseerimise mahust	Nõukogu	42
Investeeringuks õppe- ja teadustaristusse (kapitalieelarvesse)	Nõukogu	26
Eraldised ülikooli Arengufondi	Nõukogu	20
Akadeemiliste üksuste tulemusrahastus	Nõukogu rektorile otsustamiseks	12

Praegune olukord, mis muutub tulevikus, ja mis on ebaselge:

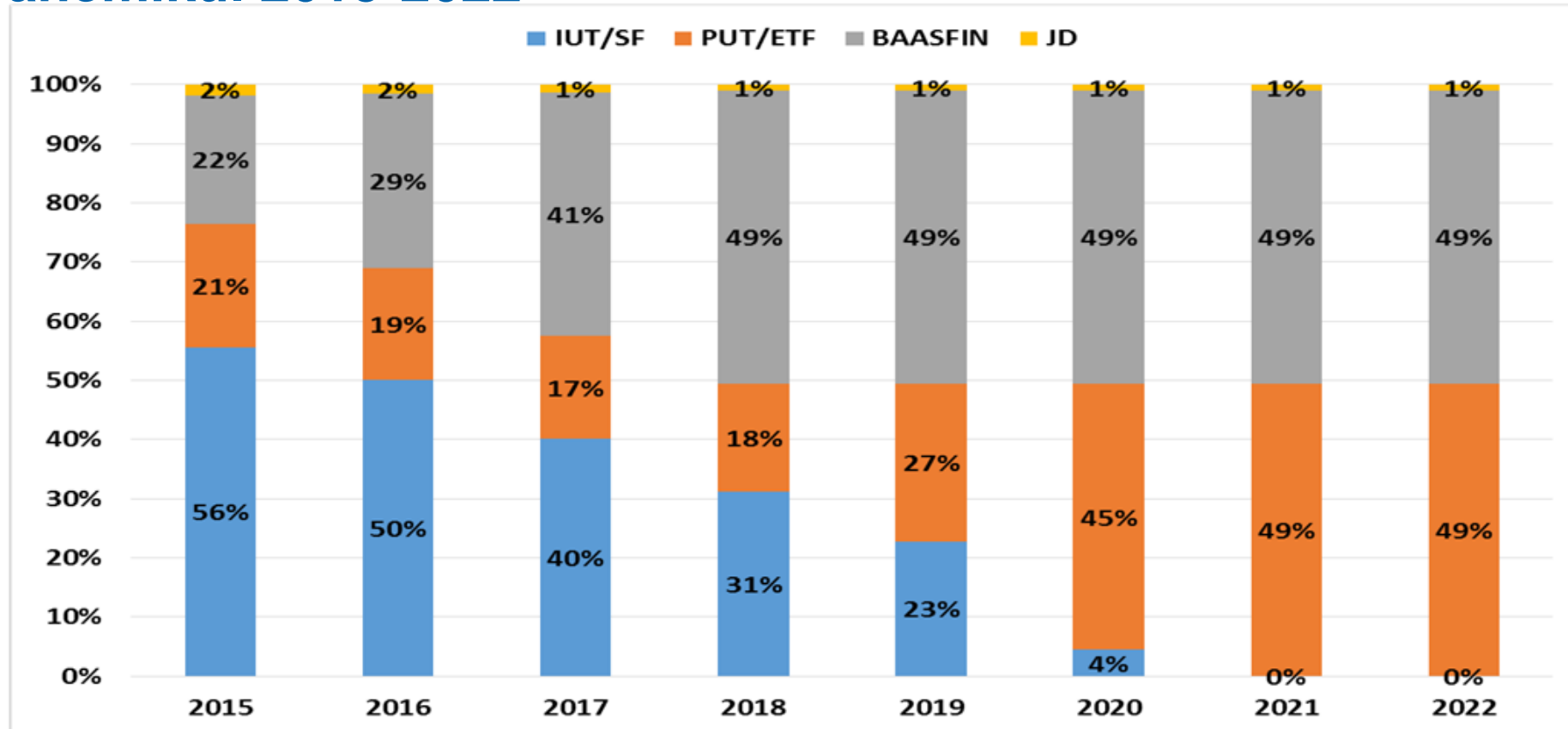
- **Kes juhib “paraadi” ja kus tekib kokkulepe?**
 - ETAG-i töörühm -> Riigikantselei rakkerühm -> HTM, MKM,...?
 - Eesti TA poliitikasoovitused -> TAN
- **Eesmärgid:**
 - TAI strateegia: *“teadus- ja arendustegevus toimib Eesti ühiskonna ja majanduse huvides”*
 - BF-ga seonduvalt 50:50 proportsioon, et finantseerida:
 - Põhikirjalisi ja arengukava eesmärke,
 - Karjäärimudelit,
 - Taristut,
 - Ettevõtluskoostööd

Praegune olukord:

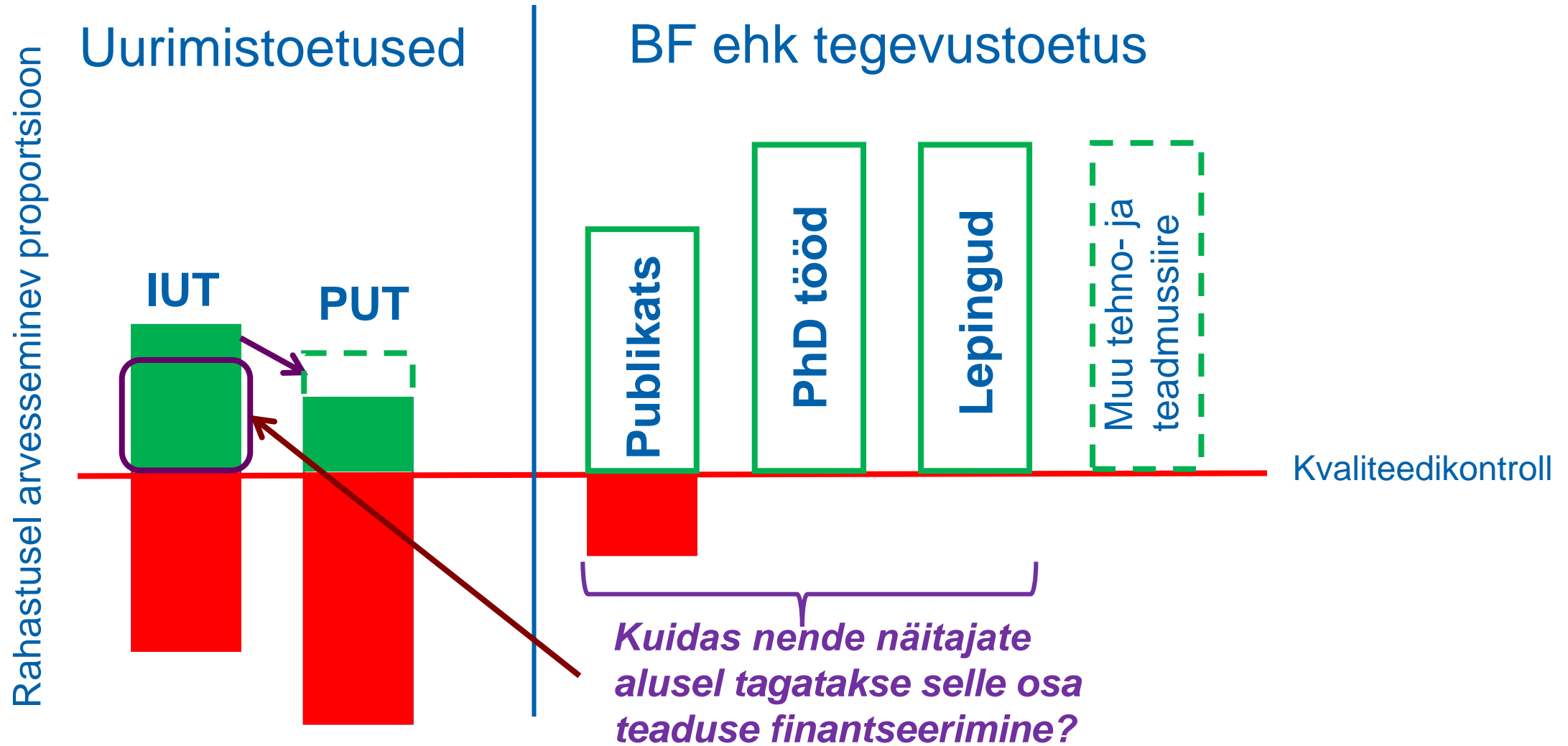
Plaan:

IUT/SF, PUT/ETF ja baasfinantseerimise omavaheline suhe (%) ajavahemikul 2015-2022*

* prognoos seisuga 14. jaanuar 2016

Plaan ja mis selles puudu on:

Väide: tegevustoetuse jaotusmudel ei ole

kooskõlas eesmärkidega (*“teadus- ja arendustegevus toimib Eesti ühiskonna ja majanduse huvides”; “TAI ühiskondlik kasu (tõhusus) peab kasvama”*), **sest:**

a) alahindab tippteaduse ja teadlaste rakendusväljundit

b) ei arvesta tehno-/teadmussiirde kõiki aspekte

Väide: tegevustoetuse jaotusmudel alahindab tippteadust 1:

“If you care about the economic returns of research, don't focus too much on the economic returns of research. Focus instead on cultivating a world-class basic research community, and the economic returns will come.”

USA Teaduste Akadeemia raport USA Kongressile 2014, *Pacific Standard*, 18.07.2014.

Väide: tegevustoetuse jaotusmudel alahindab tippteadust 2:

Kodune tõestus, ettevõtluslepingud vs teadus (H-indeks):

TÜ andmed 2011-2015 a, ehk 5 täisaasta kohta:

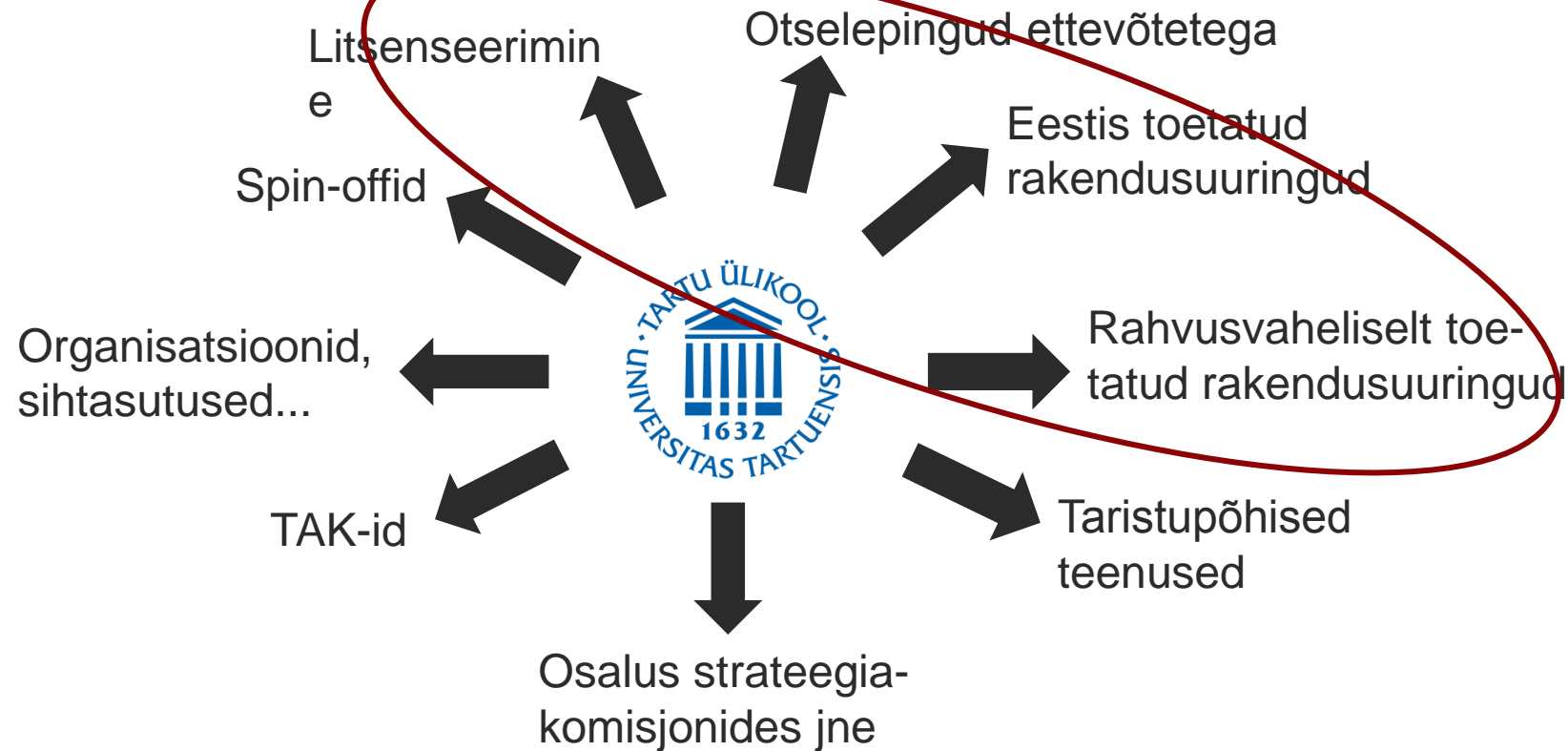
- **23 töötaja lepinguliste tööde maht >400 K€**, kokku 26,62 M€;
 - 23 keskmisena 1,16 M€, ehk 232 K€/a, ehk 19,3 K€/kuus
 - Sama 23 töötaja keskmine **H-indeks = 4,68 x ülikooli keskmine.**
- **31 töötajat saanud teaduspreemia**, nende keskm H-indeks on **3,60 x** parem ülikooli keskmisest.

Järeldus: suurima TAI ühiskondliku tõhususega on väga head teadlased.

Väide: tegevustoetuse jaotusmudel ei arvesta teadmussiirde kõiki aspekte, mida eesmärk eeldab:

Tehnoloogia/teadmussiirde viisid

Otselepingud ettevõtetega vaid üks osa tehnoloogiasiidest, ? < 10%

Tegevustoetuse jaotusmudel ei arvesta teadmussiirde kõiki aspekte, mida eesmärk eeldab 2:

Artiklid ja lepingute rahaline maht ei mõõda KOGU teadmussiiret. Kaks näidet:

- TÜ „teenib“ ühe 100K€-se ettevõtluslepinguga praeguse tegevustoetuse jaotusmudeli järgi ca 12,4 K€ (3 aastaga 12,4% kasumlikkus!)

Võrdluseks:

- Majandusarengu (E.Raasuke) tööühma tulemus mõjutab majandusarengut suurusjärgu võrra rohkem, kui üks 100K€ ettevõtlusleping – aga lepingut ja käivet ülikoolidel pole! Mõju majandusele suur, tegevustoetusele 0!

Tegevustoetuse jaotusmudel ei arvesta teadmussiirde kõiki aspekte, mida eesmärk eeldab 3:

- IKT valdkonnas toimub tehnoloogiasiiire läbi ülikoolide lõpetajatest ettevõtjate (Mooncascade, TransferWise, Fortumo, Pipedrive jpt)
- Kliinilise meditsiini TAI rakendub ühiskondlikuks hüveks läbi arsti töö kliinikumis/haiglas
- Kohati suunab riiklik poliitika ettevõtluslepingud ülikoolidest mööda: nt EAS-i TAK-ide finantseerimistingimused
- Raasukese raport: „... majanduskasv on inimeste ja tööviljakuse kasvatamise programm“ – aga BF ei arvesta täiend- ja ümberõpet

Kokkuvõte:

- Toetan TAI tegevustoetuse (BF) osakaalu suurendamist
- Ülikoolidel on potentsiaali oluliselt kasvatada TAI sotsiaalmajanduslikku mõju
- Praegune ja planeeritav tegevustoetuse (BF) jaotusmudel vajab põhimõttelist muutmist, sest:
 - alahindab tippteaduse sotsiaalmajanduslikku mõju ja tippteadlasi kui kõige edukamaid ettevõtluslepingute täitjaid;
 - ei arvesta teadmussiirde kõiki aspekte, mida eeldab TAI strateegias sätestatud eesmärk;
 - ei arvesta valdkondlikke teadmussiirde eripärasid.